

BELEIDSPLAN SOCIALE EMOTIONELE ONTWIKKELING

KINDCENTRUM 'T SCHRIJVERKE

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Visie, missie, kernwaarden	2
Onze missie	2
Onze visie	2
Visie op de basisontwikkeling van onze kinderen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. Doel sociaal-emotionele ontwikkeling	3
4. In de praktijk	3
Symbolen uit de EHBE koffer	4
Begeleiding bij plagen en pesten	5
Vijf-sporenbeleid bij pesten	5
Welke tips en adviezen geven we aan ouders	7
6. Evaluatie	8
Bijlagen:	9

1. Inleiding

Helaas komt pesten op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wat wij onder ogen zien en serieus willen aanpakken. In onze school hanteren we daarom een sociaal/emotioneel beleid/anti-pestprotocol. In dit document staat beschreven hoe we hieraan vormgeven.

2. Visie, missie, kernwaarden

We werken vanuit de volgende missie en visie:

Onze missie

't Schrijverke staat midden in de maatschappij. We richten onze blik op de actualiteit, halen de echte wereld binnen en trekken erop uit. Zo zorgen we voor kwalitatief goed onderwijs, waarin onze leerlingen de kennis en vaardigheden opdoen die ertoe doen voor de dag van morgen.

Onze visie

Onze leerlingen krijgen de kans om zich ontwikkelen tot zelfstandige leerlingen die initiatief durven te nemen. Dit doen we door een veilig, fijn en inspirerend klimaat te creëren.

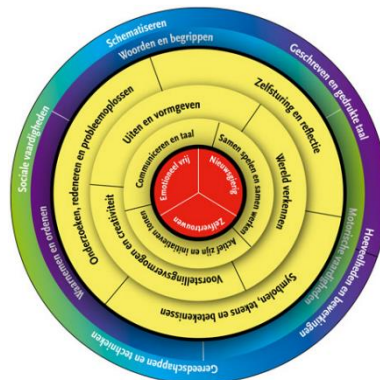
De visie en missie vanuit waar we werken, zijn terug te vinden in onze kernwaarden.

Kernwaarden:

- *Veiligheid/vertrouwen:* We zorgen voor een emotioneel veilig en uitdagend pedagogisch klimaat, waarin we hoge verwachtingen hebben van onze leerlingen.
- *Eigenheid/ autonomie:* We sluiten aan bij de interesse van onze leerlingen en stimuleren onze leerlingen om net een stapje verder te zetten in hun ontwikkeling.
- *Gelijkwaardigheid:* We accepteren en respecteren elkaar en binnen ieders vermogen/capaciteiten werken we samen en ontwikkelen we ons samen.
- *Betrokkenheid:* Door betekenisvolle sociaal culturele activiteiten komen onze leerlingen tot leren in interactie met de ander en/of de omgeving. Samenwerkend leren staat in ons onderwijs centraal, we zien de groep als 'community'.

Naast de kernwaarden is de basis van ons handelen, onze activiteiten en ons denken de cirkel van ontwikkelingsgericht werken. De kern van deze cirkel beschrijft de voorwaarden die kinderen nodig hebben om tot ontwikkeling te komen: emotioneel vrij zijn, zelfvertrouwen hebben en nieuwsgierig zijn.

De cirkel van ontwikkelingsgericht werken:

3. Doelen beleid sociaal-emotionele ontwikkeling

Om te zorgen dat kinderen zich veilig voelen op school en zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen, hebben we ons als team enkele doelstellingen gesteld.

We zijn erop gericht dat:

- Onze leerlingen zich op onze school veilig voelen, zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen.
- Onze leerlingen worden ondersteund om zichzelf te leren kennen.
- Onze leerlingen leren om te relativeren en leren om te kijken achter het gedrag van anderen.
- Onze leerlingen durven en kunnen vertrouwen op eigen mogelijkheden.

4. In de praktijk

Het werken aan de sociaal emotionele ontwikkeling vindt plaats gedurende de hele dag. In onze thema's worden activiteiten t.b.v. de sociale weerbaarheid meegenomen. Werken aan sociale weerbaarheid doen we niet alleen gepland maar ook als dat nodig is. Denk hierbij aan conflicten, elkaar niet begrijpen, etc.

In ons formulier groepsbespreking stellen we groepsdoelen vast op basis van observaties en het lto. Daarnaast worden de doelstellingen van het werken aan de groepsvorming (in de eerste weken van het schooljaar) weggeschreven. Drie keer per schooljaar vindt de groepsbespreking plaats, waarin de doelen geëvalueerd en bijgesteld worden.

Om inhoud te geven aan de cirkel van ontwikkelingsgericht werken hebben we gekozen om te werken vanuit de sociaal-emotionele werkwijze “Ik maak me sterk” van Fides. “Ik maak me sterk” is een visuele werkwijze die symbolen hanteert.

De symbolen die worden gehanteerd (zie onderstaand) zitten in een EHBE koffertje (Eerste Hulp Bij Emoties). Het koffertje met de symbolen is aanwezig in iedere groep, waarmee de doorgaande lijn wordt gewaarborgd.

Elke dag ontvangen we de kinderen door het geven van een hand of een afgesproken teken bij binnenkomst. Daarnaast hanteren we een surveillancerooster en hanteren afgesproken plekken, waar vanuit we toezicht houden. Het houden van toezicht vindt plaats door de eigen leerkracht die bekend is met de symbolen van Fides.

In het begin van het schooljaar worden in elke groep de symbolen van Fides doorgenomen. Daarnaast wordt in het eerste thema aandacht besteed aan de groepsvorming. Er gewerkt vanuit een thema dat dicht bij de kinderen staat en waarin het werken aan de groepsvorming eenvoudig verweven is. Doelen die hierbij aan bod komen zijn:

1. We werken aan de persoonsvorming: we leren onszelf kennen, we worden ons meer bewust van wat we wel en niet leuk vinden.
2. We leren (beter) samen te werken: open te staan voor elkaars inbreng, rekening te houden met elkaar, verantwoordelijkheid te dragen.

Zoals hierboven genoemd werken we vanuit de methode 'Ik maak me sterk', waarbij wordt gewerkt vanuit symbolen. Hieronder worden de symbolen (van het EHBE koffertje) beschreven en de toepassing ervan.

Symbolen uit de EHBE koffer

Ballon

De ballon geeft ons zelfvertrouwen weer. We spreken over:

0 ballonnen: Je bent erg onzeker en kruipt in je schulp. Dit is ook te zien in je lichaamshouding. Afgezakte schouders, je kijkt naar de grond. Je stem is te zacht. Je komt onzeker over.

1 ballon: Je hebt zelfvertrouwen. Je praat duidelijk verstaanbaar, je staat recht en je durft te zeggen wat je vindt.

10 ballonnen: Je hebt alles te veel. Te harde stem, je ballon is te ver opgeblazen. Je doet stoer of slaat van je af. Je wilt niet laten zien dat je eigenlijk net zo onzeker bent als de 0 ballonnen. Je overschreeuwt jezelf.

Het streven is om kinderen 1 ballon te laten zijn tijdens bijvoorbeeld een kring, maar ook tijdens meningsverschillen of conflictjes op het schoolplein. We geven kinderen het inzicht dat reageren met 10 ballonnen eigenlijk hetzelfde is als 0 ballonnen. Dat is voor kinderen een eyeopener.

Jas

In opvolging van de ballon wordt in de bovenbouw gewerkt met de jassen. In de koffer zit een kapstok met alle jassen. Een stoere jas, een verlegen jas etc. De rol die iemand aanneemt bepaalt welke jas hij aan heeft. De bedoeling van het gebruiken van de metafoor van de jassen is dat de kinderen inzicht krijgen in zichzelf en de ander. Om daarmee te werken voorkomen we eerder dat een kind een oordeel over de ander uitspreekt. We brengen, met de metafoor van de jas, onze kinderen tot zelfinzicht en openen op een speelse en tevens kinderlijke manier de mogelijkheid naar ander gedrag.

De sleutelbos

We maken gebruik van sleutelbossen als metafoor voor het oplossen van problemen. We gaan ervan uit dat, om problemen op te lossen, je een passende sleutel nodig hebt. De grootste sleutel staat voor zelfvertrouwen, blijven proberen en niet opgeven. Dit is de eerste sleutel die we nodig hebben om te zoeken naar een andere goede, passende sleutel voor het probleem.

Poppetje; 100% ik

Het doel van het gebruik van het poppetje is om een reëel en evenwichtiger zelfbeeld te creëren. Om naar jezelf te kijken; waar ben ik goed in en waar ben ik minder goed in. Acceptatie van je kwaliteiten, maar ook van je leerpunten. Door een eigen poppetje te maken (de ik-tekening) waarbij het kind zijn zelfbeeld beschrijft, maken we het zelfbeeld voor het kind visueel. Door deze tekeningen met elkaar te bespreken, geven we inzicht in de kwaliteiten van anderen en creëren we het besef dat iedereen kwaliteiten heeft, maar ook dat iedereen dingen moeilijk vindt. De ik-tekening komt terug in de rapportage van groep 3,5 en 7. In het EHBE koffertje zit een spiegelkje om dit te symboliseren.

Rugzak

De rugzak zetten we in om kinderen duidelijk te maken dat je gedrag en dat van anderen ergens vandaan komt. De rugzak leert je om naar jezelf kijken, wat jouw aandeel is en naar hetgeen je bij de ander kunt laten, waar jij geen direct aandeel in hebt. Ook leer je om je rugzak leeg te maken.

Domino

De domino beeldt meeloopgedrag uit en geeft daarmee inzicht in groepsprocessen. Hiermee willen we inzicht creëren waardoor we hopen dat het kind met moed en zelfvertrouwen het lukt om zich minder mee te laten voeren en om “er soms uit te stappen”.

Matroesjka

De matroesjka bestaat uit verschillende poppetjes. Voor het hanteren van deze poppetjes, nemen we als uitgangspunt dat onze kinderen van pijnlijke momenten en moeilijke situaties kunnen leren. De verschillende poppetjes geven de mate aan waarin je je door iets geraakt voelt. De matroesjka gebruiken we als ondersteuning in gesprekken om visueel te maken hoe diep dingen binnen kunnen komen. Het grootste poppetje staat voor de buitenkant en dat iets je niet zo sterk raakt. Hoe kleiner het poppetje, hoe meer je geraakt bent door de situatie. Voorbeelden van vragen die hierbij gesteld kunnen worden zijn: is het nodig om me alles aan te trekken wat me overkomt? Welke dingen moeten me diep vanbinnen raken, wil ik er iets van leren, iets mee nemen?

Ojee/Oké

Ons gedrag wordt in grote mate bepaald door wat we denken. Het ojee/oké kastje stelt onze hersenen voor. Negatieve gedachten leiden vaak tot negatieve acties. Middels het werken vanuit het ojee/oké kastje geven we onze kinderen inzicht over dat je door negatief te denken. Je gaat geloven in je negatieve gedachten en dan lukken de dingen meestal ook niet. We helpen daarna onze kinderen door de negatieve gedachten om te zetten in positieve gedachten. Hierdoor ervaren ze dat de dingen beter lukken en misschien zelfs wel helemaal.

Begeleiding bij plagen en pesten

Alvorens we ingaan op hoe onze begeleiding er uit ziet, willen we in het kort stilstaan bij wat we als verschil zien tussen plagen en pesten.

Wat is pesten?

Van pesten is er sprake als ‘iemand herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen’ (Dan Olweus). De negatieve handelingen zijn structureel tegen dezelfde persoon gericht en er is sprake van machtsongelijkheid. Pesten gebeurt vaak in een specifieke groepscontext die zich kenmerkt door een onveilige en negatieve basissfeer in de groep (Mieke van Stigt). Pesten gebeurt ook online. Bij online pesten oftewel cyberpesten gaat het om onder meer buitensluiten op sociale media, bedreigen, afpersen, nep-accounts maken, het verspreiden van ongewenst beeldmateriaal en shame-sexting.

Wat is plagen?

Bij plagen is het gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is geen duidelijke machtsongelijkheid aanwezig. Leerlingen sluiten elkaar niet buiten en het is vaak de bedoeling om elkaar aan het lachen te maken.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten volgen we de stappen van het vijf-sporenbeleid.

Vijf-sporenbeleid bij pesten

In het vijfsporenbeleid maken we gebruik van de symbolen van de sociaal-emotionele methode "Ik maak me sterk".

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt

- We luisteren naar het kind en nemen zijn/haar probleem serieus;
- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten (huilen of heel boos worden is vaak een reactie die een pester wil uitlokken).
- De leerling in laten zien hoe je op een andere manier kunt reageren (de gepeste weerbaarder maken).
- Overleggen met het kind over mogelijke oplossingen;
- Samen met het kind werken we aan oplossingen;
- Een gesprek met de ouders van het gepeste kind;
- Afspraken maken over aanpak met ouders en kind;
- Indien nodig zorgen (in overleg met ouders) dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining;
- Indien noodzakelijk schakelen we in overleg met ouders, externe partners in voor passende hulp.

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest

- Inleven in het kind, waarom reageert het zo. Praten, zoeken naar een reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen. (Bij aanhoudende incidenten incidentendossier laten invullen (zie bijlagen)).
- Met het kind bespreken we welk effect zijn/haar gedrag heeft voor de gepeste;
- Excuses laten aanbieden.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen;
- Het kind helpen we om zich aan regels en afspraken te houden.
- Een gesprek met de ouders van de pester vanuit de vraag: wat is/kan de oorzaak zijn van het pesten?
- Indien nodig zorgen we (in overleg met ouders) dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining;
- Indien noodzakelijk schakelen we (in overleg met ouders) School Maatschappelijk Werk/GGD in.

3. De volgers in het pesten betrekken bij mogelijke oplossingen

De middengroep wordt actief betrokken bij het oplossen van het pestprobleem door:

- Met de leerlingen te praten over pesten en over hun eigen rol daarbij (mogelijk met gebruik van het EHBE koffertje);
- Met de leerlingen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan oplossingen;
- Samen met de leerlingen te werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen;
- Met kinderen ook bespreken wat mogelijke oplossingen zijn en bespreken wat hun rol daarin kan zijn.

4. Steun bieden binnen de school

- Leerkrachten overleggen met elkaar en zorgen ervoor dat ze “dezelfde taal” blijven spreken.
- Situaties worden ingebracht tijdens de intervisie.
- Zonodig bijscholing op het gebied van sociale weerbaarheid van Fides.

5. Steun bieden aan de ouders

- We nemen de signalen van ouders serieus en gaan met ze in gesprek.
- We bespreken het als er sancties zijn opgelegd.
- We helpen ouders met tips m.b.t tot sociale weerbaarheid.

Welke tips en adviezen geven we aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Blijf in gesprek met uw kind en maak duidelijk dat u gaat helpen;
- Bedenk samen een plan van aanpak;
- Als pesten op straat plaats vindt, niet op school, kunt u het beste contact opnemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het best direct met de leerkracht bespreken;
- Door gerichte complimentjes kan het zelfrespect van uw kind vergroot worden;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Werk samen met de school. De inbreng van u is het aanleveren van informatie, het geven van suggesties en het ondersteunen van de aanpak door school.

Ouders van kinderen die pesten/meelopers:

- Neem het probleem serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het een ander aandoet;
- Besteed extra aandacht aan uw kind;
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem en beloon het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de aanpak van school staat.

Alle ouders:

- Neem ouders van gepeste kinderen serieus;
- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke manier met anderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag, benoem en beloon het goede gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind om voor anderen op te komen;
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een niet gewelddadige manier

6. Evaluatie

Om te meten of kinderen zich veilig voelen gebruiken we de volgende instrumenten:

- Klimaatschaal (groep 3 t/m 8).
- Leerlingtevredenheidsonderzoek (groep 6 t/m 8).

De resultaten hiervan worden besproken in een teambijeenkomst en met de kinderen in de klas. In een bouwvergadering wordt ook beschreven welke acties, aan de hand van de resultaten, worden uitgezet.

- Medewerkers tevredenheidsonderzoek.

Het MTO wordt besproken in het team. Het MT verwerkt, aan de hand van deze bijeenkomst, de besproken punten in actiepunten.

- Observatiemoment Horeb (kleuters).
- Bijeenkomst leerlingenraad over welbevinden op school (1 x per jaar).
- Portfolio.

Elk kind heeft een portfolio. Aan de hand van dit portfolio, het gesprek t.a.v. het portfolio, kringgesprekken, door verschillende door de leerling zelf verzorgde kringen en dagelijkse observaties in de klas wordt door de leerkracht gekeken hoe de leerling naar zichzelf kijkt. Daarnaast hoe zijn relatie is met anderen, of hij/zij in staat zijn om zijn/haar mening te uiten voor de klas en in contact met andere kinderen en volwassenen, initiatief neemt en in staat is tot samenwerken.

- De onderwijsbehoeften (ook op het gebied van sociale weerbaarheid) staan per leerling beschreven in een pedagogisch didactisch overzicht. Dit overzicht wordt in de groepsbesprekingen geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.
- Wanneer de kinderen naar een nieuwe leerkracht gaan worden ze uitgebreid besproken t.a.v. de sociale weerbaarheid in de “warme overdracht”.
- Leerkrachten worden regelmatig bijgeschoold op het gebied van sociale weerbaarheid, zodat de kennis up to date blijft.

De evaluatie van de doelen, om in het begin van het schooljaar preventief te werken aan groepsvorming, vindt plaats in de groepsbespreking.

Bijlagen:

Incidentenregistratie

Het formulier "incidentenregistratie" wordt gebruikt als er sprake is van een incident wanneer een leerling de veiligheid van medeleerlingen/leerkracht in gevaar brengt door **buitensporig verbaal of fysiek geweld** onder schooltijd.

Stap 1:

- Zorg voor alle betrokkenen dat het een veilige situatie wordt.
- Zoek een rustige ruimte met het kind dat heeft gezorgd voor het incident.
- Zorg dat het andere betrokken kind(eren)/ volwassene wordt opgevangen door een collega.

Stap 2:

- Het kind vult het vraagformulier in (zie bijlage).

Stap 3:

- De volwassene gaat in gesprek met het kind over wat er is opgeschreven en stelt vragen over wat het kind heeft opgeschreven om de situatie helder te krijgen. Ook de betrokkenen wordt gevraagd wat hun mening is over wat er is gebeurd.

Stap 4:

- De volwassene bespreekt met een aanwezig mt lid de situatie en bekijkt samen de sanctie aan de hand van het schema "Sanctiebepaling" (zie bijlage).

Stap 5

- Ouders worden geïnformeerd over de sanctie en samen wordt bekeken hoe het een volgende keer voorkomen kan worden.

Stap 6

- Het incidentenregistratieformulier wordt ingevuld en opgeslagen in de teammap en in Parnassys in het dossier van het kind.

Formulier incidentenregistratie Basisschool 't Schrijverke

Datum:
Naam:
Adres:
Tel.:
Groep:
Beschrijving van het incident:
Consequenties voor de leerling:
Zijn de ouders (telefonisch) op de hoogte gesteld? O ja O nee, omdat
Welke afspraken zijn er met de leerling gemaakt?

Welke afspraken zijn er met de ouders gemaakt?	
Groepsleerkracht:	Ouders / verzorgers:
<i>Kunt u dit formulier per ommegaande weer op school (laten) afgeven?</i>	

Sanctiebepaling

1ste incident:

De leerling wordt geplaatst in de klas van een collega, of in een andere ruimte voor de rest van de dag.

- De leerling krijgt naast de basistaken van de dag, extra werk mee.
- De leerling meldt zich om 14.00 uur bij de eigen leerkracht en laat zien wat het heeft gemaakt van het meegekregen werk.
- Is het werk niet af, dan wordt daarover een afspraak gemaakt (of thuis of de volgende dag na schooltijd).
- Afhankelijk van de aard van het incident kan besloten worden de leerling apart pauze te geven.
- Is de mate van het incident zo ernstig dat de leerling meer dan 1 dag wordt verwijderd, dan is er ook altijd een gesprek met de betrokkene volwassene, een mt lid en met de ouders.

2de incident:

Na bepaling van de sanctie worden dezelfde stappen gevolgd als hierboven.

(1ste incident)

Kindcentrum
't Schrijverke

-Wat is er gebeurd? (aanleiding/oorzaak/ gevolg)

-Wat is jouw aandeel?

-Hoe kun je dit de volgende keer voorkomen?

-Als het gebeurd is bij het buitenspelen, welke leerkracht was er op dat moment?

[illegible]

[illegible]